

Ekosystembaserad havsförvaltning i tre pilotområden

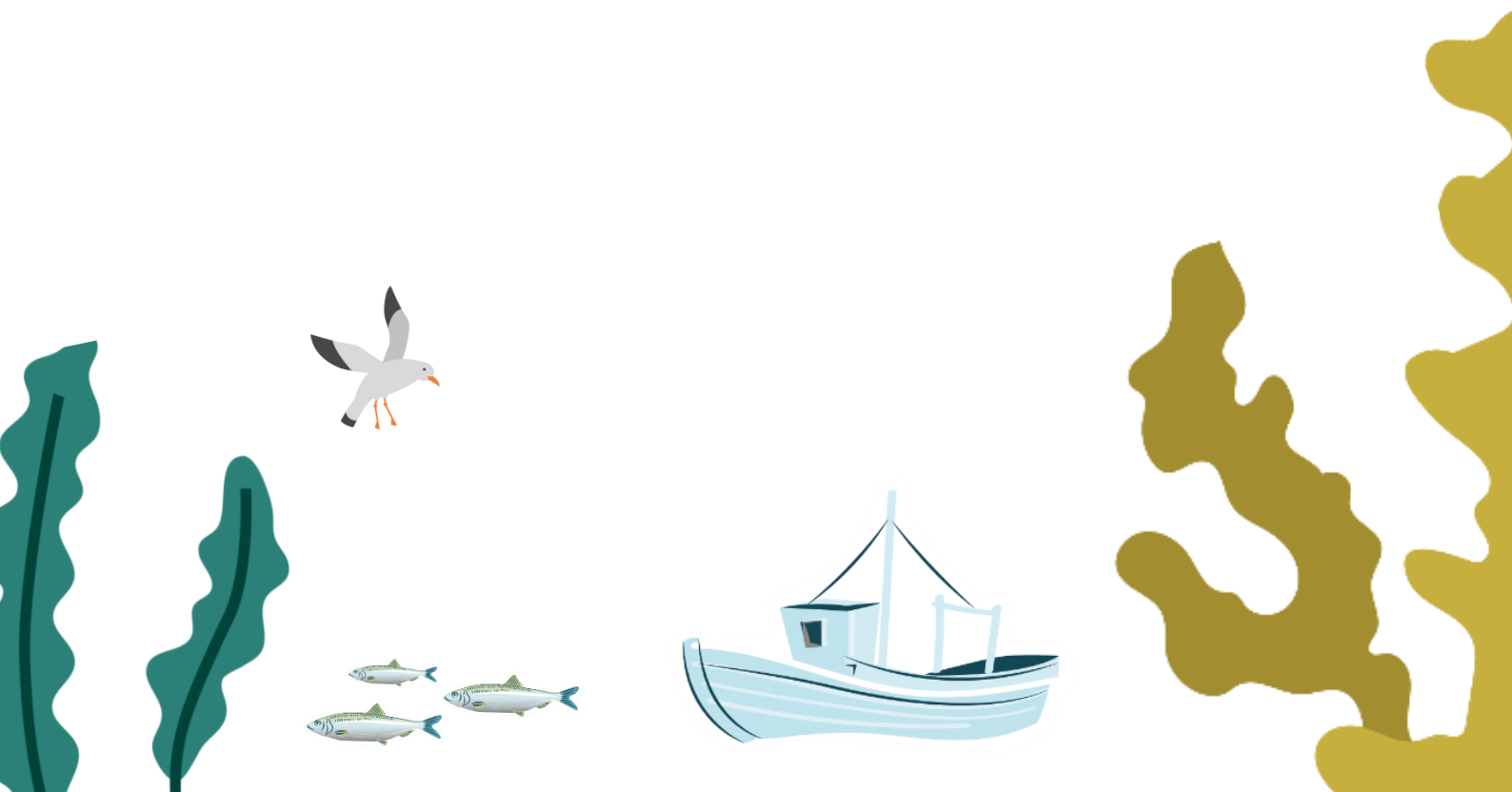
Nulägesrapport från arbetsgrupperna juni 2022

Syftet med denna sammanställning är att ge en överblick av hur arbetet fortskrider i de olika arbetsgrupperna som deltagarna i piloterna har organiserat sig i. Varje arbetsgrupp beskriver även i vilken utsträckning arbetet hittills har bedrivits i enlighet med de kärnvärden som kännetecknar ekosystembaserad förvaltning, enligt följande definition som använts i projektet.

En ekosystembaserad förvaltning ska präglas av en helhetssyn på bevarande och hållbart nyttjande av ekosystemen. Det innebär bland annat att helhetssynen ska ta hänsyn till att olika arter i ett ekosystem påverkar varandra och att samspelet mellan människa och miljö ofta spänner över flera sektorer i samhället.

För att den ska bygga på bästa tillgänglig kunskap och få acceptans ska den dessutom vara adaptiv (anpassningsbar) samt präglas av transparens, öppenhet och ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer och intressenter.

> Läs mer om projektet på [Havs- och vatten myndigheten](#).

Innehållsförteckning

Arbetsgrupper i Stockholms skärgård

Regional fiskeförvaltning	2
Sjötrafik, innovation och besöksturism	5
Effektiva processer	7
Fritidsbåtar	9
Naturskydd	11

Arbetsgrupper Södra Bottenhavet

Strömmingsfiske, och fiskets framtid, nya fiskare	13
Natur och turism	15
Gemensam havsplan	17
Hållbar energiutvinning	19
Sjöfart/Industri och miljöpåverkan	21
Fiskelagstiftning, dispenser & lagföring	23

Arbetsgrupper 8+fjorlar

8+fjorlar projektledning	25
--	----

Rapporter saknas från arbetsgrupperna Säl och skarv samt Lax och havsöring, Södra Bottenhavet.

Ekosystembaserad fiskförvaltning

Vilka är de 3–5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Vi har en väl fungerande grupp
2.	Vi för konstruktiva diskussioner
3.	Vi har identifierat de största utmaningarna
4.	Det är stora problem med fisk ekosystemet i skärgården
5.	Vi har identifierat den geografiska avgränsningen för planen

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

Vi har haft två uppstartsmöten och en WS. På WS1 prioriterades de största utmaningarna inom respektive område:

1. Ekosystem
2. Fisket
3. Fiskevård
4. Fisketillsyn
5. Förvaltning och samverkan
6. Kunskapsförsörjning

Ytterligare tre WS är planerade:

1. WS2 Ekosystemet – konceptuell modell för skärgårdens ekosystem (september/oktober)
2. WS3 Mål, uppföljning, åtgärder – logisk kedja (oktober/november)
3. WS4 uppsummering/avslut (Q1 2023)

Arbetets målsättning är att ta fram en väl förankrad ekosystembaserad fiskförvaltningsplan för Stockholms skärgård.

3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Författa delarna i förvaltningsplanen
2.	Fortsatt arbete i WS
3.	Ta fram ytterligare kunskapsunderlag
4.	Sortera mandat för genomförandet av planen
5.	Att vara realistiska
6.	Få med Skärgårdsstiftelsen i arbetet

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Förvaltningsåtgärder avseende gråsäl och skarv. Utflyttning av trålgränsen. Effektivare fiskevård avseende rovfiskbestånden. Hänsyn till "urbana" förhållanden och att ekosystemet är mycket påverkat.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Målsättningen är en ekosystembaserad fiskförvaltningsplan för Stockholms skärgård. Den kommer att ligga till grund för förvaltningen. Kommer att hanteras av alla regionala aktörer som arbetar med fiske och fiskevård.

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Vi har en sedan länge inarbetad organisation (Fiskefrämjandet Stockholms skärgård) där utgångspunkten alltid tas i resursen (fiskbestånden) och inte i eventuella olika uppfattningar.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

- Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

- Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

- Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

- Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Klimatarbete lokalt innebär att se över sjötrafik och båtars påverkan
2.	Arbetet precis börjat men ett stort intresse finns.
3.	Det går att förena visionära mål och ett pragmatiskt angreppssätt genom att arbeta med frågan i olika tidsperspektiv.

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

Ultimata målet är en fossilfri skärgårdstrafik
Delmål är att ändra innehållet i bensinpumparna och se över sjömackarna i länet, mm.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Synkronisera oss med de aktörer som driver frågan. Alltifrån med Region Stockholm till Waxholmsbolaget, enskilda företag och aktörer såsom One Water Race.
2.	Samla och informera om kunskapsläget i frågan om elektrifiering och alternativa drivmedel.
3.	Identifiera viktiga aktörer
4.	Sätta en tidsplan.

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Vara med och planera en workshop om en fossilfri sjötrafik, tentativt datum är någon gång tidig höst.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Allmänhet, besöksturism:

Lättare för en informerad allmänhet att agera rätt

En fossilfri skärgård skulle kunna vara en USP för besöksturism (och friluftsliv).

Beslutsfattare och förvaltare. Visa vägen till en fossilfri sjöfart.

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Gruppen är nybildad och består av Länsstyrelsen, Stockholms Archipelago, kommuner, WWF och Skärgårdsstiftelsen. Den består av personer som i stort har samsyn kring vikten av en fossilfri sjöfart. Emellertid har vi inte riktigt landat i hur omfattning och ansvarsfördelning i arbetet.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

3 Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

5 Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4 Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

4 Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Effektiva processer – rätt åtgärd på rätt plats

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Vi började brett men har landat i att fokusera på de små grunda miljöerna där man kan få relativt snabba resultat.
2.	Vi har konstaterat att kunskapsnivån om exploateringstrycket kontra de grunda miljöernas betydelse för skärgårdens ekosystem är låg hos många målgrupper.
3.	Vi har identifierat relevanta miljöproblem och målgrupper.
4.	Vi ska fokusera på kunskapshöjande åtgärder – lösningsorienterat och inte alarmistiskt.

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

1.	Ett mål med temat är att etablera ett kunskapsnätverk mellan kustkommunerna, länsstyrelsen, Östersjöcentrum, Sportfiskarna och Skärgårdsstiftelsen för att effektivt sprida kunskap och kunna stötta varandra med idéer, projekt osv.
2.	Att vi i samverkan med Östersjöcentrum ska ta fram illustrativa kunskapsunderlag som alla parter kan använda i sin kommunikation kring dessa miljöer.
3.	Även om ett funktionellt ekosystem kan ha ett egenvärde hitta sätt att beskriva synergier och det ekonomiska mervärdet av ett "helt" ekosystem (sk. blue growth).
4.	Ev. tydligare även koppla behovet av åtgärder på "fastlandet" för ett fungerande ekosystem i skärgården. Exempelvis restaurering av vattendrag för ökad produktion av fisk. Eller reducera utsläpp från förorenad mark, jordbruk, enskilda avlopp och reningsverk mm.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Hur hitta mötestider och fördela ansvar för arbetet efter sommaren
2.	Hur samverka med andra teman samt Östersjöcentrum kring illustrationer och kunskapsunderlag
3.	Identifiera om behovet av kunskapsunderlag ser olika ut i olika målgrupper och hur ska det i så fall hanteras?
4.	Hur "rigga" ett framtida kunskapsnätverk?!

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Se ovan

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

- Markägare
- Politiker
- Kommunala tjänstepersoner

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

5 Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

4 Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4 Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

3 Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Fritidsbåtar

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Det finns en samsyn kring i gruppen att båtliv medför negativ miljöpåverkan.
2.	Det finns en samsyn att vi vill uppnå beteendeförändringar hos båtägare genom lätt tillgänglig information och konkreta råd hur båtägare kan minska sin miljöpåverkan och bidrar till att bevara vår unika kust- och brackvattenmiljö.
3.	Det finns inte samsyn i gruppen kring att undanta särskilda känsliga grunda miljöer från en fortsatt exploatering genom bryggor, småbåtshamnar, muddring och båttrafik.
4.	Det finns inte samsyn om det förutom frivillig beteendeändringar även krävs en skärpt lagstiftning för att minska negativ miljöpåverkan kopplat till båtliv.
5.	Båtunionen vill fokusera på miljöpåverkan som kommer från båten – kommuner & Hav anser att fysiska strukturer & muddring är en mycket viktigt miljöaspekt som är direkt kopplat till fritidsbåtar om också borde vara fokus av arbetsgruppen.

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

Ökad tillgänglighet och ett aktivt båtliv med minskad miljöpåverkan.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Framtagande av GIS kartor
2.	Hur får vi in kartor i digitala sjökort
3.	Framtagande av informationsmaterial: Vad ska de innehålla, i vilken form

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

- A) Framtagande av olika kartlager som ger info om känsliga områden:
1. Ett som adresseras mot båtägare/båtförare och som långsiktig ska föras in i sjökort som pekar ut hänsynsområden (olika vägar hur dessa kartlager ska tas fram och sen förs in i sjökort/eniro på sjön mm har diskuterats)
  2. Ett som är riktade till kommuner för fysisk planering och lovgiftning (strandskydd & vattenverksamhet)
- B) Informationsmaterial kring hållbart båtliv:
1. Det ska vara lätt för båtägaren att kunna göra ett medvetet val som gynnar miljön, exempelvis var man bör eller inte bör ankra och hur man kan ankra för att minska påverkan på botten.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Samtliga båtägare men fokus av arbetet ligger i första hand på Stockholms skärgård
Båtägare, båtklubbar, kommunpolitiker, regeringskansliet/ansvariga departement (sjökort)

Berätta avslutningsvis kort om hur samarbetet har utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Mycket värdefullt att ha en blandning från SU, HaV, kommuner och Båtunionen. Bra att få med olika perspektiv

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

5

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

3

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

3

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Naturskydd

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Naturskydd är komplext, olika grader av skydd finns och behövs
2.	Skötselplaner för områden under ytan saknas
3.	Nya dataunderlag finns för kartläggning av skyddad marin miljö, uppdaterad data kring fågelskydd behövs.
4.	Samsyn i gruppen kring den viktigaste frågan: att upprätthålla ekosystemtjänster.
5.	Samsyn med andra grupper kring vikten av information kring skyddad natur, ibland annat sjökort.

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

Mer komplett information om skyddad natur och sårbar natur i bland annat sjökort.

Underlätta ett hållbart nyttjande av skärgårdens öar och vikar, från allt från nybyggnation till besöksturism, genom förbättrad information.

Utökade skötselplaner för skyddade områden som även inkluderar det marina perspektivet, dvs miljön under vattenytan.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Synkronisera oss med arbetsgrupper som belyst liknande problematik, främst arbetsgruppen för fritidsbåtar men även arbetsgrupper i Södra Bottenhavet. Tillsammans med dessa hitta rätt strategi att påverka innehåll i sjökort mm.
2.	Ta del av och kommunicera Östersjöcentrums arbete med kartering av ekosystemtjänster.
3.	Följa och bidra till länsstyrelsens arbete kring planer för skyddade marina områden.
4.	Undersöka om juridiken kring införsel av nya restriktioner för havsområde som ingår i redan etablerade reservat.

5.	Ev arrangera en workshop om dessa frågor och på det sättet även stärka det kommunala arbetet.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Allmänhet, besöksturism:

Lättare för en informerad allmänhet att agera rätt, exempelvis i hur bete sig i skyddad natur.

Beslutsfattare och förvaltare. Lättare att ta beslut som inte påverkar skyddsvärd natur om man är informerad.

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Gruppen består av personer som i stort har samsyn kring vikten av skyddad natur, särskilt utifrån att många små beslut/eftergifter sammantaget kan få stora och oönskade effekter. Vi har alltså utgått från de frågor vi delar gemensamt.

Vissa frågor där vi eventuellt har olika syn har inte diskuterats på djupet ännu.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) **till 5** (helt och hållet)

5

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

3

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

5

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Strömmingsfiske, och fiskets framtid, nya fiskare

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Strömmingens fundamentala betydelse för hela ekosystemet i bottenhavet
2.	Hotet mot bottenhavets ekosystem och överlevnandet av det småskaliga kustfisket är allvarligt.
3.	Effekterna av kraftigt ökat trålfiske är betydande
4.	Viktigt och gått bra att skapa gemensamt faktaunderlag och god dialog
5.	Betydelsen av ett regionalt perspektiv och långsiktighet för strömmingsförvaltningen

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

En långsiktig hållbar förvaltning som möjliggör tillräckligt med strömmingsresurs till kustutveckling och råvara till lokala livsmedel.

Att förvaltningen tar hänsyn till att behålla tillräckligt stort strömmingsbestånd och rätt storleksstruktur.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Hur kan vi påverka myndigheter och beslutsfattare att agera utifrån kunskap och vårt regionala perspektiv?
2.	Hur kan vi verka så att det finns strömming av tillräckligt storlek för att den ska kunna nyttjas som matråvara?
3.	Vad är "spiggvågens" orsaker och dess effekter på ekosystemet i bottenhavet? Är det en effekt av ökad trålning?

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

- Öka kunskapen om storskaliga trålningens ekosystemeffekter. Både vad gäller

fakturaunderlag. Och får ut kunskapen som finns i samhället

- Beskriva och klargöra strömmingens nyckelroll och samband i näringsväven.
- Identifiera vart det finns olika strömmingsbestånde med hjälp av genetiska undersökningar.
- Ett fredningsområde / fiskefritt område för att skydda strömmingen när den samlas i täta stim under vårvintern.

Fakturaunderlag och enighet i gruppen ska leda till att beslutsfattare och myndigheter tar nödvändiga initiativ.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

- Kustbefolkning och kommuninvånare
- Beslutsfattare och forskare
- Lokala politiker och rikspolitiker
- ICES och Havs- och vattenmyndigheten

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Vi har nått samsyn och har tagit med frågorna och driver inom sina respektive organisationer. Bland deltagarna finns sportfiskare, kommuner, länsstyrelsen, yrkesfiskare.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) **till 5** (helt och hållet)

5

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

5

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

5

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

4

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Natur och turism

:

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Vi konstaterade att det finns en konflikt mellan båtliv och bevarande av naturmiljön. För att kunna skapa en hållbar utveckling av båtliv, friluftsliv och besöksnäring behöver vi mer kunskap. Besökare och aktörer behöver sedan få information om var och hur nyttjande kan ske utan skadlig påverkan.
2.	Åtgärder/förändringar måste anpassas så det är "lätt att göra rätt"
3.	Det borde finnas ett sätt att dela information och kartor mellan aktörerna (t.ex. länsstyrelsen och kommunerna).

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

<ul style="list-style-type: none">
● Samverkan och dialog mellan socio-ekonomiska drivkrafter och bevarande och skydd av värdefulla naturvärden.
● Strategi för fysisk planering (övergripande) och för ärendehantering (enskilda fall)
● Ökad kunskap hos allmänhet och besökare om känsliga miljöer och hur undvika skador på dessa
● Det finns en livlig turism och besöksnäring som baseras på den fantastiska naturen längs kusten, som är hållbar från ett klimat och miljö perspektiv.
● Ett väl fungerande nätverk/portal mellan kommuner, regioner, stat finns där erforderlig kunskap och underlag delas för att på ett hållbart sätt kunna utveckla en hållbar växande besöksnäring till havs.
● 10 år: Skydd finns för de känsliga ekosystemkomponenter som nämns i "Handlingsplan för marintskydd Bottenhavet" T.ex. 30% (50%?) av laguner är skyddade.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Beteendeförändringar och anpassade kommunikationsinsatser
2.	Det finns ett behov av kartor och kunskap om "känsliga områden" så att man kan dirigera störning/utveckling/exploatering bort från dessa områden.
3.	Tillgänglighet till kusten – kan kombineras med 1 och 2.

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder har kommit fram i ert arbete hittills?

Ta fram kartor över känsliga områden vid kusten.
Informationsinsats till friluftsliv, båtliv.

A. Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

B. Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

- A. Informationsinsatsen är till alla som vistas vid kusten
- A. Kartor över känsliga områden kan användas av länsstyrelsen för grön infrastruktur, planering och arrende hantering, kommunen för kustplanering och arrende hantering.
- A. Fritidsbåtsanvändare.
- B. Länsstyrelsen, kommun, fritidsbåts användare, turister.
- B. Samarbete med havsplaneringsgruppen

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Vi har försökt att väva in olika perspektiv till målbilder och hittade saker som vi har gemensamt eller är överens om. Gruppen samarbeta bra, men har inte löst hur vi ska jobba med de frågorna/åtgärder vi ville jobba med.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

3

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

3

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

2

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Gemensam havsplan

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Många har ont om tid för att delta i arbetet – det är viktigt att pilotprojektet ger ett tydligt mervärde för de som deltar.
2.	Det finns många mål som ska uppnås, men ont om medel och verktyg för att uppnå målen
3.	I många fall i dagsläget arbetar kommunerna inom området med liten eller måttlig dialog/samordning sinsemellan
4.	Det är viktigt att det finns en politisk vilja för att förbättringar ska kunna ske

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

(Detta kan innefatta resultat på kort och lång sikt, samt mjukare värden eller mer konkreta åtgärder/effekter)

Se till att kustfrågor lyfts i regional strategisk planering
Ökat samarbete mellan kommuner när det gäller havs- och kustfrågor
En gemensam kust- och havsplan

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Stöd för att ta fram havsplaner för kustområden inom pilotområdet
2.	Samordning mellan kommunerna i pilotområdet och med nationella havsplanen

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Ta fram gemensam checklista för kustplanering
Ta fram verktyg för kartläggning och analys
Identifiera koppling till andra processer (av relevans) som sker i pilotområdet
Nyttja kontakter med andra aktörsgrupper för informationsutbyte
Metoder och rekommendationer för förankring i samhället

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Arbetet kräver att många engageras. Därför är samverkan med andra grupper mycket viktigt.

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Det har varit en utmaning att lära känna varandra under digitala former, men å andra sidan har det digitala mötet gjort att fler haft möjlighet att delta
Vi har haft stor fokus på att utbyta erfarenheter under de möten som hållits.
Personer i gruppen har generellt tagit varit bra på att lyssna på varandras perspektiv.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

3

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

3

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

5

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Hållbar energiutvinning

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Det finns många aktörer som berörs av frågan, och det finns en utmaning mellan det lokala perspektivet, där flera är skeptiska till havsbaserad vindkraft och det nationella behovet på en ökad utbyggnad av vindkraft.
2.	Det finns ett behov att skapa ett neutralt forum där havsbaserad vindkraft kan diskuteras av de intressenter som berörs
3.	Det finns mycket kunskap som behöver kommuniceras från en neutral part, dels gällande havsbaserad vindkrafts effekt på ekosystemet, men också om hur tillståndsprocesser går till. De
4.	Det finns en önskad om tydligare regler för ekonomisk kompensation

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

(Detta kan innefatta resultat på kort och lång sikt, samt mjukare värden eller mer konkreta åtgärder/effekter)

Tillgängliggöra kunskap och forskningsresultat, skapa större förståelse för olika perspektiv.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Skapa forum för samexistens på lika villkor
2.	Tillgängliggöra kunskap
3.	Skapa nätverk för samarbete

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Låta arbetsgruppen bli ett forum för gemensam förståelse och kunskapsutbyte
Sammanställa kunskap och forskningresultat som handlar om hållbar energianvändning

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Vindkraftsexploatörer, lokala yrkesfiskare, ornitologföreningar, lokala politiker, sakkunniga inom havsmiljön

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Huvudfokus för arbetsgruppen ligger på samarbete och förståelse för de många perspektiv som finns representerade.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

5 Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

4 Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

4 Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

4 Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Sjöfart, industri och miljöpåverkan

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1. Vi kan ta fram en önskelista på åtgärder men inte arbeta med åtgärderna

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

Att vår önskelista kommer till användning.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1. Uppdatera önskelistan vid behov

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Önskelista:

- Att fartygstrafik ej ska köra över det grunda området Västra Banken som är Natura 2000-område
- Att det ska bli lättare för fartyg (och fritidsbåtar?) att tömma gråvatten och svartvatten samt att lämna sopor i Gävleborgs hamnar
- Att det ska upprättas ett nationellt register över LAND-baserade oljeutsläpp

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Oklart, kanske Havs- och vattenmyndigheten? Kommunerna när det gäller hamnverksamheten?

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Varit en mycket liten arbetsgrupp redan från början, och intresset har varit svalt.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Fiskelagstiftning, dispenser & lagföring

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Frågan om fredningsområden handlar mest om Strömning och berörs till stor del även i Strömninggruppen, så den flyttas dit för att minska dubbelarbete samt att fler intresserade och sakkunniga kan arbeta med frågan.
----	--

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

<ul style="list-style-type: none">
- Få till stånd fredningsområden, möjligen som ett testområde i detta projekt
- Begränsa fritidsfisket, förenkla tillsyn och öka möjligheten till lagföring
----

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Begränsning av fritidsfisket och öka möjligheten till lagföring
2.	Förenkla tillsynen och öka kunskapen hos åklagare och domstol

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

<p>För fritidsfiskare behöver begränsning införas i antal och storlek på redskap, max 2 rörliga redskap, nät max 2 x 30 m. De ska vara märkta med individuella nummer som man ansöker om hos myndighet, såsom det är i Väneren, ansökan kan ske via e-tjänst (liknande den för drönare),</p> <p>Införa system/verktyg/program där man ska kunna se på en geografisk yta vilka skydd som gäller och vilka dispenser som meddelats. För att förenkla tillsyn. Behöver bli striktare med fiskeförbudet, inga dispenser ska ges, viktigt även för att öka förståelsen.</p> <p>Uppdrag till HaV att ge vägledning i hur fiskelagen ska tolkas så förundersökningsledare och åklagare kan få stöd i sina förundersökningar. Idag krävs det god kunskap om lagstiftningen för att tolka den, vilket många lagråd och åklagare inte har.</p>

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

HaV

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Vi är en mycket liten grupp. Vilket gjort att vi kommit fram till konkreta förslag men också att det inte finns möjlighet att driva några av de stora frågorna vidare då det inte finns sakkunskap eller tid hos de få deltagarna.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

4

Arbetet tar hänsyn till att arter i ett ekosystem påverkar varandra.

2

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

3

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

3

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

8+fjordar projektledning

Vilka är de 3-5 viktigaste insikterna från ert arbete hittills?

1.	Att vi bör arbeta ännu mer med de som vill engagera sig i projektet och underlätta så mycket som det går för dem.
2.	Att vi verkligen behöver ett nytt kunskapsunderlag för att öka åtgärdstakten ytterligare.
3.	Det kommer att krävas mycket arbete för att utveckla vår ekosystembaserade förvaltning.
4.	Att det finns fler områden än vi tänkt på som kan attrahera ideella krafter.

Vilka är de önskade utkomsterna och resultaten av ert arbete?

(Detta kan innefatta resultat på kort och lång sikt, samt mjukare värden eller mer konkreta åtgärder/effekter)

Att vi kan fånga upp fler som vill engagera sig i vårt projekt och att vi kan behålla vårt goda samarbete med berörda myndigheter och kommuner.
Vi vill öka åtgärdstakten ytterligare för att uppnå våra egna och de nationella miljömålen. För att nå dit behöver vi utvecklas samt arbeta vidare med våra delmål för att nå hela vägen. Här tror vi att den kunskapsöversikt som tas fram i EBHF-projektet skall hjälpa oss att prioritera rätt i vårt åtgärdsarbete samt vägleda berörda myndigheter att ta rätt beslut.

Vilka 3-5 frågor blir viktiga för er att arbeta vidare med?

1.	Att ta vara på och hjälpa de som vill arbeta ideellt med till exempel miljövårdsarbete ännu bättre.
2.	Att prioritera rätt i vårt fortsatta åtgärdsarbete utifrån kunskapsöversikten.
3.	Öka åtgärdstakten ytterligare genom att arbeta "brett" och samordna arbetet så att alla deltagande parter känner sig trygga med det som vi gör tillsammans.

Vilka idéer och förslag till konkreta åtgärder och aktiviteter har kommit fram i ert arbete hittills?

Vi arbetar redan med ett tjugotal olika projekt som skall gynna både vattenmiljön, näringsliv samt friluftsliv. Det som främst tillkommit är att vi skall arbeta mer med vår forskargrupp samt arbetsgrupperna inom fiske och företag.

Vilka vill ni ska få del av resultatet av ert arbete?

Vilka är det viktigt att engagera för att ert arbete ska ge resultat?

Främst invånarna i de fem medverkande kommunerna men också företag, föreningar och en bred allmänhet.

Vi har redan ett arbete som ger bra resultat men om vi kan få fler att engagera sig så kommer åtgärdstakten att öka.

Hur har samarbetet utvecklats?

Hur har ni hanterat att det är så många olika perspektiv i arbetsgruppen?

Vi är vana att ta hänsyn till många olika perspektiv i vårt arbete. I vårt fall blir det till slut styrgruppen som beslutar om hur vi går vidare och vilka perspektiv som skall beaktas.

I vilken utsträckning har vårt arbete hittills kännetecknats av att:

1 (inte alls) till 5 (helt och hållet)

5

4

Det finns ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer.

5

Arbetet bygger på bästa tillgängliga kunskap.

5

Processen drivs framåt genom prövande, reflektion och anpassning.

Arbetet